N:o 4. | Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.** Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 15 Februari 1889. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden. | Årg. 9.

Nationaloperans framtid.

I finansdepartementet har i dessa dagar inlemnats en till finansministern ställd skrifvelse, innehållande ett förslag om operaverksamhetens framtida ordnande genom dess öfverlåtande till ett konsortium af lyriska scenens medlemmar. Ansökningen härom är undertecknad af fruarna Dina Edling och Carolina Östberg, fröknarna Anna Klemming och Anna Karlsohn samt hrr C. F. Lundqvist, Helmer Strömberg, Emil Linden, Carl Lundmark, P. Janzon och Max Strandberg.

Skrifvelsens innehåll lär vara följande:

Efter några korta antydningar om operans senaste öden och med åberopande af den vunna erfarenheten under innevarande spelår, framhålla undertecknarne, att de hittills uppgjorda förslagen till operafrågans lösning, vare sig genom om- eller nybyggnad af operahuset eller på annat sätt, icke innehållit ens någon antydan om, att målet kunde vinnas genom ett ordnande af den ställning, hvari teatrarnes andliga materiel, d. v. s. sujetterna, befinner sig. I detta hänseende kräfva ju rättvisan och billigheten, att de personer, som egna sina krafter och sin förmåga åt den lyriska scenen, också blifva omhuldade af staten. Dessutom har många års vunna erfarenhet ådagalagt det okloka uti att låta hela den ekonomiska kalkylen för teaterverksamheten hvila på en alltför variabel stat, hvilken medför tendens för stigande utgifter i samma mån som banden mellan de konstnärliga krafterna är lösare.

Redan förliden vår hade undertecknarne insett, att största vådan af riksdagens då fattade beslut låge deri om operaverksamheten komme att få prägeln af en enskild spekulation. Ett förslag framställdes i syfte att förekomma detta, men hann ej offentliggöras i nog god tid. Måhända beror Stockholms stads vägran att understödja operan just på farhågor för att operaverksamheten skulle fortfarande anförtros åt den enskilda spekulationen. Då vidare i alla fall ovisshet råder om frågans öde vid innevarande riksdag och den nuvarande operachefen, hofkapellmästaren Nordqvist, förklarat sig villrådig om operans öfvertagande för ännu ett år, återupptaga undertecknarne den i våras uppgjorda planen, hvars hufvudpunkter voro:

1. att operans verksamhet fortsattes för operans räkning:

5. att ledningen öfverlemnades åt af personalen utsedde ungefärligen i likhet med hvad som eger rum vid Dramatiska teatern; sökandena hoppas dock, att operans nuvarande chef icke skall undandraga sin ovärderliga förmåga;

3. att aflöningarne bestämdes fixa till beloppet och utginge först till de minst aflönade och sedan i den mån, som tillgångarne medgåfve;

4. att, om öfverskott uppstode, detta delades i tvänne hälfter: den ena tillfallande de k. teatrarnes pensionskassa, hvarigenom den Dramatiska scenens bidrag till operan ytterligare motiverades, den andra till ett kommande års verksamhet och för bestridande af de utgifter, som äro förenade med nya operors upptagande samt till förnyande af teatermaterielen.

Undertecknarne sluta med uttalandet af den öfvertygelsen, att om operaverksamheten så ordnades och fullständigt frigjordes, från hvarje enskild spekulation på vinst och fördel, då skulle lyriska scenen omhuldas af konungen, regeringen, riksdagen, Stockholms stad och enskilda personer. Och om, såsom man borde hoppas, detta blefve förhållandet, och derigenom ett öfverskott uppstode, tillfallande pensionskassan, så kunde denna så småningom icke allenast utbetala pensioner åt de dertill berättigade, utan äfven i en ej aflägsen framtid höja dessa pensioner, hvarigenom åter hela personalens ställning komme att förbättras och sålunda det bästa stödet lemnades för operan och dess framtid.

Då ett teaterföretag ej längre kan hållas uppe, då dess styrelse finner sig stå inför nödvändigheten att stänga teaterns portar, brukar sista utvägen för dem, som vid densamma haft sin anställning och utkomst, vara att förena sig till ett konsortium i ändamål att för egen risk hålla institutionen vid makt. Det ser verkligen af den ofvannämda ansökan ut, som skulle vår nationalopera vara på väg att intaga en sådan ställning. Öfvergifven såsom hon är af såväl vår hufvudstads som af folkets styrande män, finnes naturligtvis ingen annan utväg för de konstnärer, som tillhöra operan och egna sin verksamhet åt den lyriska konsten, än att sjelfva taga denna om hand och våga försöket att hålla det sjunkande skeppet flott. Då vår förste hofkapellmästare efter förra riksdagens anslagsvägran var behjertad nog att i den då rådande förtviflade ställningen fatta rodret och rädda den talrika besättningen, trodde man att han skulle kunna finna ett mera reelt understöd hos dem, som makten hafva, än det som allmänhetens sympatier kunde skänka. Att han häruti missräknat sig veta vi och om företaget varit honom till vinst eller haft utsigt att leda till upprätthållandet af operan med de tillgångar som nu stå till buds hade väl ej något vädjande till kommunens hjelpsamhet kommit i fråga. Skulle en möjlighet finnas för vår opera att värdigt existera utan understöd af staten eller staden, så borde denna nu vara för handen, då så långt vi minnas och efter hvad vi kunnat erfara intet spelår haft så »goda hus» som det innevarande och omkostnaderna ej obetydligt minskats genom lägre löner, undvikande af nya operors uppsättning m. m. Men sanningen är att operan ej *kan* hos oss bära sig med de medel som inspelas

Med nästa nummer följer till våra prenumeranter *Musikbilaga I*, innehållande: *Sång* och *koral* (hittills outgifna) af *Aug. Söderman*, pianostycken af *Em. Sjögren*, *O. Klauwell* och *Ludv. Wenzel*.

och de hyresmedel som husets lokaler inbringa, och detta borde en hvar inse, som sätter sig något in i operaförhållandena här hemma och i utlandet. Man har anmärkt att teaterpriserna här äro för låga och att de som besöka teatern borde få betala sitt nöje dyrare till teaterns fromma, men med i vårt land rådande förhållanden och särskildt med hänsende till konkurensen med de andra teatrarna här i hufvudstaden skulle höjandet af biljettpriserna utan visa sig vara en dålig spekulation. Ser man hur det är i utlandet så äro teatrarnas biljettpriser oftast högre, och beträffande operorna i dess hufvudstäder och i andra större städer så äro de lyckligare än vår opera för närvarande, i det de understödjas med penningeanslag af stads- eller statskassan. Paris lemnar sålunda ett anslag till stora operan af omkr. 800,000 frcs, och då för några år sedan det ifrågasattes att upprätthålla en »Opéra populaire», så beviljades till den ett anslag af 300,000 frcs., och för att nämna andra, mindre städer gifver Brüssel 105,000 frcs, Frankfurt a. M. 80,000 mark i understöd åt sina resp. operor. I Wien, Berlin o. s. v. åtnjuta operorna betydliga anslag. Enskilda operaföretag såsom de stora i Newyork och »Italien» i Paris, baserade på penningemagnaters subventioner och abonnement ha ej i längden burit sig. Omkostnaderna för dyrbara inredningar, operauppsättningar och stora gager till första rangens artister hafva varit för enorma. Endast i det rika England kan en sådan opera, ehuru ej oafbrutet, existera.

Men om sålunda en opera ej kan uppehållas utan understöd, bör densamma då lemnas åt sitt öde eller hvem är förpligtad att understödja henne? Först och främst bör man vid denna fråga fästa uppmärksamhet vid att operan (helst der en enda sådan existerar och rimligtvis kan existera, såsom hos oss) icke får ställas i jämbredd med andra vanliga teatrar, ty operan, som är fältet för den lyriska konstens odling, och man kan äfven, med tanken på den orkester af första rang som operan kräfver, säga för tonkonsten i dess högsta och ädlaste utöfning, — operan måste af hvarje bildad, musikalisk konstnär betraktas, icke allenast såsom en inrättning till folks förlustelse, utan såsom en *konstanstalt*, som har att lemna en insats i folkets andliga odling, på samma gång som hon är ett fält för utvecklingen af inhemska musikaliskt-dramatiska förmågor och för deras verksamhet. I anslaget till Musikaliska akademien har staten erkänt sin förpligtelse att taga vård om den musikaliska talangens utveckling; statsanslaget till operan borde i sammanhang härmed vara sjelfskrifvet. Tänker man nu på hvilken vidlyftig apparat operan behöfver, hvilka förmågor, hvilken personal hon erfodrar, så kan man ej förvåna sig öfver att hennes upprätthållande, och detta måste äfven under den bästa ledning vara fallet, kräfver stora summor, om den någorlunda skall uppfylla sitt ändamål. Det fins väl också knappast hos oss någon estetiskt bildad person och verklig konstvän, som icke anser det vara med statens ändamål öfverensstämmande och sålunda tillhörande staten att understödja en för den andliga odlingen så vigtig konstanstalt som vår första lyriska scen, vår *nationalopera* som vi önska att benämna Gustaf III:s skapelse, den nationela skatt, hvars vårdslösande eller förkastande vora nationen ovärdigt.

Om staten i främsta rummet är skyldig garantera operans framtid — naturligtvis alltid med rätt att öfvervaka hennes administration — så borde icke hufvudstadens styrelse undandraga sig att äfven, då så kan behöfvas, i mån af tillgångar och ifall ömmande omständigheter sådant påkalla lemna ekonomisk hjelp åt en institution, af hvilken hufvudstaden odisputabelt har ej så ringa ekonomisk fördel. Skulle man räkna ut denna från tiden för operans uppkomst, så torde en låg ränta på den summan gifva ett belopp som kunde utgöra ett ganska vackert årsanslag, åtminstone gifva skäl till en *gratifikation* af den storlek som vår statsstyrelse nyss nekat vår opera.

Vi hafva förr påpekat hur man blandadt ihop byggnads- och anslagsfrågorna beträffande operan. Så vigtigt och behöfligt ett nytt operahus än är, så måste anslagsfrågan träda i första rummet, då operans *fortvaro,* som är så nödvändig, annars skulle äfventyras. För om- eller nybygnaden tro vi fullt och fast att densamma genom en nationalsubskribtion jemte understöd af staten, hufvudstaden och konstmäcenater skulle kunna åvägabringas och beklaga att icke redan något initiativ i denna väg tagits. När så mycket offrats och offras åt vetenskapen (våra högskolor) och den bildande konsten (nationalmuseum) är det ej ur vägen att äfven rikta tanken på förpligtelserna mot den i det allmänna lifvet så mycket ingripande tonkonsten, som i operan har sin högsta blomstring, denna konstart i hvilken verldens största musikaliska snillen nedlagt de ädlaste frukterna af sin verksamhet. Och dessa skulle ej mer blifva oss tillgängliga af brist på statsmedel, hvilkas årliga uppoffring för ett sådant ändamål vore så välberättigadt, då summan ej i ringaste mån inverkar på budgeten!

Att vi återkommit till frågan om teateranslaget har sin grund deri att den ofvannämnda ansökan af operaartisterna om operans öfvertagande af ett konsortium innehåller uttalandet af den förhoppning att, då operaverksamheten genom ett så beskaffadt konsortium som det ofvanämnda frigjordes från enskild vinstspekulation, lyriska scenen skulle mera kunna omhuldas af »konungen, regeringen, riksdagen, Stockholms stad och enskilda personer». Möjligt att så kan vara förhållandet, och vi lyckönska de lyriska artisterna till all framgång om detta sätt att upphjelpa operans ställning är det som leder bäst till målet. Vi se emellertid att konsortiet för framgången af sitt verk förutsätter just det understöd vi här och ofta förut principenligt påyrkat. Ett konsortium har likväl äfven karaktären af ett enskildt företag beroende af många omständigheter och kan svårligen blifva en institution af så betryggande soliditet som en statens konstalt, väl ordnad styrd och underhållen. En sådan lemnar väl otvifvelaktigt den bästa garanti såväl för en verksamhet, som bäst tillgodoser operans höga mål, som ock för en betryggad ställning och framtid åt operans konstnärer och hela personalen, hvarigenom de bästa krafter kunna påräknas i operans tjenst. Erfarenheten har gifvit tillräckligt stöd åt vår här framstälda åsigt.

(Vidare om konsortiet sid. 31)

August Södermans manuskriptsamling.

Anteckningar af *A. L.*

Vi fortsätta nu våra studier öfver den konstnärliga qvarlåtenskapen efter August Söderman, vårt lands erkändt originellaste tonsättare och äfven en af de mest snillrika och nationella. Att erinra fosterlandet om den skatt det eger i hans manuskript, är för landets enda musiktidning helt enkelt en pligt. hvars utöfvande vi hoppas ej må trötta våra läsare, hälst bland det återstående finnes mycket af högsta värde och åtskilligt hittills obekant.

38. Musik till Folkungalek, 1 band orkesterpartitur, 1 band körsaker. 11 sept. 1864. — Båda banden finnas nu i k. operans bibliotek. De omfatta sammanlagdt 12 nummer, nämligen: 1—3. Trenne messatser »bakom scenen», Domine, Agnus och Benedictus, alla präktiga och välbekanta, sedan med tillägg af orgel införda bland »Andliga sånger, utg. hos Lundqvist. 4. Fanfarer. 5. Valrams visa, solo utan ackompanjemang. 6. Fanfarer. 7. Danslek med kör »Ack om jag tordes våga», i folkton. 8. Valrams visa »Dudeledeja, akta din skallmeja», intressant, emedan ackompanjemanget är ämnadt för nyckelharpa; basen är en ständig stockbas på tonikan och dominanten g d, hvaröfver melodien rör sig mest i brutna treklanger på a, h, c och d. Emellertid är, enligt bibliotekarien C. Books försäkran, stycket aldrig gifvet med nyckelharpa, utan i den besättning, som alternativt står föreskrifven, med två violiner con sordini. 9. »Räfleken» i folkton. 10. Folkvisan »Glädjens blom-

ster», kör bakom scenen. 11. »Gammal dans», folkton. 12. Fanfarer. — Pjesen, af L. Josephson, uppfördes 20/9 64; Södermans namn nämndes då icke ens i annonserna.

39 Katolsk messa ur Dagen gryr. Orgel, kör. 19 jan. 1863. — Manuskriptet, skrifvet för fyra fruntimmersröster med sopransolo samt orgel, tillhör enl. anteckning 1 akt, 1 scen i Hedbergs »Dagen gryr», gifven 24/1 1863, och »sjunges af nunnor framför altaret i det inre af St Gertruds klosterkyrka i Vesterås», till orden »Heliga Guds moder, som i tårefloder bad vid korsets fot» etc. Under denna text är sedermera med blyerts antydd den bekanta latinska »Virgo gloriosa», med hvilken stycket trycktes bland ofvan nämda »Andliga sånger».

40 Marsch för militärorkester. Partitur i främmande notskrift 28/5 69. G. R. — Obefintlig. G. R. torde betyda Gustaf Rosbeck, och då förmälningsmarschen (se 13) instrumenterades af honom, skulle man kunna tro att katalogen menar denna marsch, så vida icke detta motsades af datum.

41. Visa ur Brölloppet på Ulfåsa, blyertsanteckning utan text. — Utom denna visa finnes i blyertsskiss äfven Dansleken (som utkommer hos Schildkneckt för piano-solo med underlagd text) och den ryktbara Brölloppsmarschen, en autograf, för hvilken en engelsk samlare nog skulle betala åtskilliga pund, om han kände dess märklighet. Denna marsch är nämligen (möjligen jämte Bondbrölloppet) den utan tvifvel öfver hela jorden mest spridda svenska komposition, som existerar. Redan 1874 ha vi funnit den på ett konsertprogram från Baltimore; i närvarande stund har den troligen spelats både i Australien och i Kapkolonien, både i Ost- och Vestindien — öfverallt der det finnes en någorlunda civiliserad orkester. Eftertryck och arrangements hafva gjorts i massa; för piano 2 och 4 händer är den utgifven af Elkan & Schildkneckt, till och med för sångqvartett arrangerades den af Jahnke och trycktes i samlingen »När och fjerran». Visan åter trycktes i 3 häftet af »Det sjungande Europa». Pjesen gafs på Stora teatern 1 april 1865 med ofantlig framgång och hör i sin helhet, äfven hvad texten beträffar, till de i utlandet mest spridda svenska alster. Enligt benägen uppgift af författaren, hr F. Hedberg, har den gifvits i Köbenhavn, Kristiania, Helsingfors, Petersburg, Riga, Berlin, Dresden, Hamburg, Mannheim och möjligen flere tyska städer; sannolikt var Södermans musik med på alla hållen. Från Köbenhavn fick Söderman 100 kr. för musiken, och sannolikt lika mycket från Norge och Finland. Att han begärde samma summa äfven af hofteatern i Mannheim, synes framgå af hans anteckning under 23 mars i en annotationsalmanack för 1874: »Afsändt Ulfåsa till Mannheim genom Bonnier 100 Rdr». Men han fick icke så mycket, ty i ett bref från »Das grossherzoglich Bedische Hoftheater Comité», dateradt 1 maj s. å., erbjudes honom endast 10 Thaler, hvilket säges vara »das übliche höchste Honorar». I alla fall var Söderman lyckligare än Hedberg, ty denne säger sig från Tyskland aldrig ha fått ett öre! — På musikens popularitet i de mest skilda orter föreligga flere bevis i brefsamlingen. Så omtalar J. Saloman från Kristiania 19/10 1875, att både balladen »Trollsjön» och qvartetten »Og jag vil ha mig en Hjertenskjär» der slagit mycket an;» men framför allt annat gjorde dock din musik i Brölloppet på Ulfåsa mest lycka, och publiken var verkligen förtjust.» Och i ett bref från Wien 9/1 1876 säger Hilda Wideberg, första damqvartettens anförarinna, att »under vårt vistande i Krakau hade vi nöjet på en konsert höra marschen ur Brölloppet på Ulfåsa utförd af orkester och dessutom väl utförd;» hon tillägger för öfrigt i samma bref, att i Wien sjöngs brölloppsmarschen ur Ett bondbröllop uti Künstlerverein, och att densamma, arrangerad för orkester af Hellmesberger, blifvit utförd på hans konserter.

42. Trenne serviska folksånger för en stämma med piano. — Tre odaterade skizzer, delvis ofullbordade, i bläck och blyerts, med öfverskrifterna »Hvad vill jag?» »Du är min egen» och »Önskan». Visorna utgåfvos, tillegnade Oscar Arnoldson, af Abr. Hirsch 1872. De höra till de mindre sjungna, delvis kanske på grund af röstomfång och svårighet; den sista, full af schumanniskt behandlade harmoniryckningar, tar i anspråk en röst af 1 1/2 oktav och språng af en decimas storlek. Den andra är en äkta Söderman; tjusande melodi, harmonisering med orgelpunkter och sextföljder.

43. Rysk folkvisa utan text för sång och piano. — Kort blyertsskiss med antydd orkestrering och körfräng.

44. Sergeanterne. Visa för en röst med körfräng. — »Sergeanterna» är tydligen namnet på en pjes, ty visan, en enkel och frank operettmelodi i »Regina von Emmeritz» stil, inledes med anteckningen »Christines kupl. 1:sta akt». Texten börjar sålunda: »Vår konung är en stränger man, han, han». Närmare upplysningar saknas.

45. Norsk kjerlighedssang för en röst vid piano. — 151. Det förste haandtryck. Sång, 6 jan. 1874. — Dessa båda visor utgåfvos nyssnämnda år af Elkan & Schildkneckt i ett häfte, tillegnadt Olefine Moe. Af de båda blyertsskisserna är den första ofullbordad. Den andra visan erinrar i vändningar om de straxt förut utgifna »Digte og Sange», utan att dock fullt gå upp emot dessa ypperliga häften; ej heller är den första, ehuru melodiös, jämförlig med Kjerulfs till samma ord: »Ved sjöen den mörke».

46. Skisser med rödt bläck till obekant dramatiskt arbete. — Dessa båda skisser visa sig vid närmare påseende tillhöra: 160. »Fransmän och Ryssar» samt »Lilla Fadette», orkesterpartitur inbundna tillsammans. — Båda skådespelen, det förra af Arnault och Judicis, bearb. af J. Stjernström, det senare af Bourgeois och Lafont, fritt öfv. af O. U. Torsslow, uppfördes enligt Dahlgren på Mindre teatern i nov. 1854. Det förra kallas äfven »Belägringen af Troyez» och »Kosackerna» och har sex musikinlägg: en sorgmarsch med stark reminiscens från eroicans; en kosackmarsch med bekant och ofta speladt motiv; en nocturne, rätt entonig och svag; två effektfullt instrumenterade melodramer med anklanger från marseljäsen; samt en kort »Marsch på teatern». Stilen är enkel och primitiv, instrumenteringen förtjenstfull med små medel: utom stråkqvartetten blott en flöjt, två klarinetter, horn och trumpeter samt en basun och trumma. — »Lilla Fadette» inledes eget nog med den under namn af »Flickan i skogen» kända melodien till Qvantens ord; detta måste vara ett extra inlägg, ty denna romans synes vara tidigare utgifven *(se 165)*. Derpå följer en munter bondkör med dans à la tyrolienne; vidare en mycket primitiv, men troligen sceniskt verksam bönekör med klocktoner; slutligen en romans.

47. Skiss till ett nummer dramatisk musik, obekant. Leipzig 26 mars 1857. — Menas utan tvifvel en af de många lösa skisslapparna till »Zigenaren», hvilken bär nämnda datum *(se 34)*. Efter mycket besvär med dechiffrering, jämförelser och kombinationer har det lyckats mig att bringa någon reda i det stora kaos af lösa manuskriptlappar och hänföra de allra flesta sådana till de verk dit de höra. Följande obetitlade dramatiska utkast äro dock fortfarande sfinxgåtor: Ouverture i blyertsskiss, blott diskanten utskrifven, ytterst primitiv, tydligen ett bland Södermans allra tidigaste försök; ouverture i blyertsskiss, något bättre utarbetad, med en stark reminiscens från Oberonouverturen; melodram dito, hufvudsakligen bygd på folkvisan »Och jungfrun gick till sjöastrand»; melodram dito, med wagneristiska harmonier, daterad Göteborg d. 7 sept. 1859. En annan ouvertur, uti fullständigt utskrifna stämmor i kopia, har jag på grund af en förut omtalad melodi, liknande en sådan ur »Konung för en dag» *(se 1)*, funnit vara »Zohrabs» ouvertur, hvilken således finnes fullfärdig och *när som hälst kunde uppföras*, blott man skref ut ett partitur efter stämmorna; besättningen är utom

stråkqvartetten 1 fl., 1 ob., 2 kl., 1 fag., 2 horn, 2 trump., 1 tenorhorn, 1 bastuba, 1 trumma, 2 pukor.

Musikläror i naboländerna.

I.

Två märkliga musikaliska läroböcker sågo dagen under förra året i våra grannländer, Finland och Norge. Den ena, »*Lärobok i allmän musiklära och analys*» af M. Wegelius, 1 kursen, gifver de vanliga läroböckerna i allmän musiklära den lika sanna som ledsamma förebråelsen att hufvudsakligen vara endast »förstudier till öfningar i generalbas», detta fordom allena saliggörande musikstudium, som nu börjat förlora sin prestige, sedan detsamma redan af Marx behandlats mera knapphändigt, och af Riemann delvis slungats öfver bord eller åtminstone ersatts af en väsentlig modifierad besiffring. Fullt riktigt säger Riemann, att man hittills lagt märkvärdigt ringa vigt vid det betydelsefulla faktum, att de största nyare mästare, en Haydn, Beethoven, Schubert, Schumann, Wagner, Liszt, *icke* genomgått någon sträng skola i tonsatsen uti äldre mening, utan att deras förnämsta vägvisare varit, icke skoldammet, utan den lefvande musikaliska praxis i deras förgångares verk. I samma riktning går Wegelius' tankegång, då han anser att »*analysen* för den praktiska musikidkaren är den oumbärligaste af alla den musikaliska teoriens discipliner. Det första vilkoret för ett redigt och intelligent föredrag är att den utförande förstår hvad han spelar».

Af sistnämda uttryck kan man finna, att förf. hufvudsakligen tänkt på analysen som vilkor för exekution. Men den är af ej mindre vigt för komposition. Riemann har äfven påpekat detta, och Ludvig Busslers förträffliga »Partiturstudium» är ett steg på samma väg. Wagner yttrade i ett samtal 1877 till sin biograf i Groves musiklexikon, E. Daunreuther, att han ansåg sig ha lärt mest af Thomaskantorn Weinlig, emedan dennes metod blott bestod i att för lärjungen grundligt analysera ett stycke, och sedan anmoda lärjungen att försöka komponera ett likadant, med ungefär samma taktantal, periodik, modulation och tematiska karakter.

I enlighet med sin grundsats har Wegelius lagt stor vigt vid talrika och instruktiva öfningsuppgifter. Stilen är ytterst redig och bokens typografiska utstyrsel prydlig. Vid rytmiken påpekas äfven sällsammare taktarter, såsom 5- och 7-takten, hvarvid man får den öfverraskande upplysningen, att dylika ej äro ovanliga i finska runomelodier. I kapitlen om melodien märkes, att förf. uppmärksamt följt med den nyaste rytmiska vetenskapens utveckling, och hans bestämmelser der äro klara och förståndiga. Ej fullt så väl synes förf. vara bevandrad i de nyaste harmoniska teorierna, (Riemann t. ex. känner han uppenbarligen blott ur dennes lexikon, och ej ens ur sista upplagan af detsamma), och han synes dervid ej hafva kommit väsentligen utöfver Helmholtz. Riemann har förkastat den obligata regeln om septimans fallande, och Hostinsky har klart formulerat teorien om klangförvandtskap och klangrepresentation, utan hvilken ingen rationel förklaring af tonarters slägtförhållande och dissonansens upplösning är möjlig; alt detta ville man se något bättre utfördt. Å andra sidan erkännes med tacksamhet, att förf. adopterat — med ett undantag — alldeles samma grundsatser för tillåtande af qvintparaleller, som undertecknad utvecklat i Sv. Musikt. (»Om qvintförbudet«, 1885). Intressant är kapitlet om modulation, som dock ej kan blifva alldeles fullständigt, då förf. ej synes erkänna direkt tersförvandtskap (t. ex. mellan C-dur och E-dur); flere af Wagners modulationer kunna ej förklaras utan en sådan (jfr undertecknads »Om wagnerismen», sid. 56 ff). Särdeles rikhaltigt och väl formuleradt är kap. om förhållning, vexeltoner, orgelpunkt m. m. Enligt min tanke spelar dock anticipationen en större rol i både äldre och nyare musik, än man vanligen föreställer sig; den s. k. Fux'ska vexelnoten kan blott sålunda tillfredsställande förklaras, och å andra sidan står Riemann handfallen inför vissa företeelser hos Bach, som ganska väl kunna lösas med antagande af anticipation. Förf. har slutligen en bilaga med uppgifter för besiffring af ackord, således ett motsatt förfarande mot det vanliga, att skrifva ut ackord efter besiffrad bas. Det förra sättet torde nog tillgodose det *enda* värde, som generalbasen numera eger, näml. att lära eleven ackordens namn, lägen och ställning i tonarten.

En stor förtjenst är mängden af notexempel, till stor del hemtade ur *samtidens* kompositionspraxis, som annars hrr musikteoretiker alt för ofta pläga suveränt se öfver axeln — naturligt nog, då den ej passar in på deras föråldrade teorier.

Vi öfvergå att betrakta O. Winter Hjelms nyligen utkomna elementarlära.

A. L.

Emile Sauret och Pablo de Sarasate.

En musiktidning utgifven i Hamburg har nyligen innehållit en uppsats af Goby Eberhardt innehållande en jämförelse mellan dessa båda berömda violinvirtuoser och då Sauret genom sina besök och konserter här i hufvudstaden och äfven i egenskap af lärare för svenska violinister särskildt intresserar oss vilja vi låta våra läsare få del af den nämnda uppsatsen, hvars första del lyder som följer:

Violinspelets studium har under de sista decennierna blifvit så allmänt och spridt, att man med skäl kan ställa fiolen i jemnbredd med det allherskande pianot som konkurensinstrument.

I synnerhet är det damerna som slutit »instrumenternas drottning» intill hjertat och med ifver egnat sig åt violinspelets konst. Hvarje år levererar våra renomerade konservatorier några »Violinelfvor», som derefter med mer eller mindre lycka pröfva våra konstsalar och i de flesta fall utveckla mer »grazie» än gediget konstnärsskap. Bland konserterande violinspelerskor i vår tid kan man väl utom fru *Neruda* knappast på allvar nämna några andra sådana, än den lilla begåfvade *Soldat*, och *Tua**. »Violin skulle endast mannen spela» yttrade till mig efter en sådan konsert en mycket musikalisk professor, och jag kunde endast instämma i hans omdöme, ty först i mannens händer kommer violinen till sin fulla rätt.

Af våra yngre violinmästare är *Emile Sauret* ostridligt en bland de intressantaste företeelserna. Hos honom yttrar sig en stark »violistindividualitet», icke att förvexla med »specialitet», en sådan som t. ex. Sarasate är. Större motsatser än mellan dessa båda rivaler af den belgiska och franska skolan kan man väl knappast finna. — Sarasates violinton är smekande och tadelfri men utan all djupare känsla, hans teknik fulländad, pasagerna ytterligt filade och polerade, föredraget graciöst och smakfullt, fraseringen naturlig. Sauret deremot framlockar ur sitt instrumeot en intensiv känsloton; lifvet hos denna yttrar sig liksom hjertats slag i ett egendomligt verkande »vibrato», som åt hans kantilena förlänar en egendomligt verkande tjusningsmakt. Tekniken är imponerande, den låter ej afskräcka sig från något vågspel och hans föredrag är själfullt, ofta stormande och eldigt. Hvad den »ljufve» spanioren saknar af djup känsla och temperament, det besitter Sarasate i öfvermått. Att Saurets föredrag i följd häraf icke alltid är lika glatt och tekniskt fulländadt som Sarasates är naturligt. Sarasate framträder på konserttribunen utan minsta oro eller bekymmer öfver att något kan misslyckas. Kall ända in uti hjertat står han midt emot publiken, i ljufva toner låter han violinen sjunga och öfversockrar sina åhörare med välljud. Annorlunda med Sauret. Han beträder stridsplatsen litet upprörd och tvingar auditoriet att också blifva det. Genom hans spel går ett demoniskt drag, åhörarne tvingas att följa honom och med honom känna, le,

* Arma Senkrah är, som bekant, gift och har dragit sig från konsertväsendet.

gråta, skämta eller vara allvarliga. Han är väl i fråga om den makt han utöfvar på publiken den ende violinist, som närmar sig *Paganini*. Saurets bravur i öfvervinnande af alla svårigheter är fabelaktig: specielt är hans spel förvånansvärdt i fråga om dubbelgrepp, terser, sexter, ocktaver, decimer och dubbelflageotett. Så der ungefärligen måtte den italienske violinheroen ha spelat.

Så olika som Sarasate och Sauret äro såsom violinspelare, så tydligt skilja de sig också från hvarandra i sin kompositionsverksamhet. Sarasate komponerar för sig och en kritiklös publik, hans stycken äro öfverdragna med den ytliga virtuositetens bladguld. Musikaliskt värde eger ingen af hans kompositioner. Ackompagnementstämmorna till de mest triviala melodier äro förfärligt torftiga. Sarasate tyckes i denna punkt ha slutit »ett evigt förbund» med *tonikan* och *dominanten*. Saurets kompositionstalang deremot är högst beaktansvärd och genom grundliga studier mycket utvecklad. Sauret arbetar för konstnärer och musiker; särdeles kan framhållas hans båda violinkonserter (den första utg. hos Breitkopf & Härtel i Leipzig) och hans »Stora Etuder» såsom mycket betydande verk. Om han ock i sina första verk hyllade den belgiskt-franska salongsstilen, så ändrade de dock snart fysionomi. Inflytandet af hans i Tyskland åtnjutna kompositionsundervisning framträder på ett otvifvelaktigt sätt. Han blir mera noggrann i valet af sin melodiska uttrycksform och pikantare i harmoniseringen; Wagners inflytande gör sig ofta tydligt bemärkt, synnerligast i de nämnda båda konserterna. En särskild förtjenst har Sauret inlagt deri, att han icke försmått att vara verksam på det pedagogiska och instruktiva området i det han utgifvit åtskilliga öfningar och studier».

Till det ofvanstående vilja vi foga några korta biografiska notiser om de båda konstnärerna; hvad Sauret beträffar för öfrigt hänvisande till denna tidnings årgång 1883 (n:o 4), som innehåller porträtter af och biografier öfver honom och pianisten Xaver Scharwenka, hvilka då för första gången gästade vår hufvudstad. Den anförda uppsatsen, som egentligen har Sauret till sitt föremål, afslutas med en något utförligare biografi öfver honom, än hvad vi anse oss behöfva meddela vid detta tillfälle.

Emile Sauret är född d. 22 maj 1852 i Dun le-Roi, Depart. du Cher. Tidigt röjde sig hos den liflige och intelligente gossen kärlek till musiken, synnerligast violinspelet som han började odla vid sex års ålder. Snart derefter kom han till konservatoriet i Strassburg och gjorde der så snabba och stora framsteg, att han endast 8 år gammal kunde låta höra sig på en offentlig konsert, och detta med sådan framgång, att en konsertresa bestämdes, hvilken förde honom till England, Nederländerna, syd-Tyskland Italien ooh Frankrike. I Paris fick den unge virtuosen, nu femtonårig, höra Charles de Bériot, som nu blef hans lärare, till dess han händelsevis hos honom sammanträffade med Vieuxtemps, hvars konstnärskap så inverkade på Sauret, att han beslöt fortsätta sin undervisning för denne. I harmonilära hade han då till lärare Victorin Joncière.

År 1872 finna vi Sauret på en stor konserttur, som under Thiers' beskydd företogs till förmån för dem, som genom kriget blifvit faderlösa. I England var han straxt derefter mycket tillsammans med Henri Wieniawsky och gjorde bekantskap med Maurice Strakosch, som engagerade honom för en amerikansk konstresa. I Newyork sammanträffade han med Hans von Bülow, som föranledde honom att begifva sig till Tyskland, der han först lät höra sig i Leipzig på en Gewandhauskonsert och vann enormt bifall. Han slog sig nu ned här och studerade flitigt komposition under D:r Jadassohn samt företog åtskilliga konserter. 1879 finna vi Sauret först i Berlin, der han, straxt efter det Sarasate här tjusat publiken, uppträdde med lysande framgång. Här har Sauret sedan varit bosatt och verkat i den tredubbla egenskapen af lärare, virtuos och komponist. Han är äfven gift med en tyska, fröken Hotter från Rhenprovinerna.

Pablo de Sarasate är född i Pamplona d. 10 mars 1844 och hans namn lyder fullständigt: Pablo Martin Meliton Sarasate y Navascues. Sarasate var ett underban, spelade redan vid 10 års ålder på hofvet i Madrid och erhöll af drottning Isabella en högst dyrbar Amati-violin. Han var 1856—59 lärjunge vid Pariskonservatoriet och hade Alard till lärare. Redan 1857 erhöll den unge konstnären första priset i violinklassen. Efter att först i sitt fädernesland ha grundat sitt rykte utsträckte han sina konstresor till Orienten och Amerika och besökte sedan äfven Tyskland 1876, der han ej firade mindre triumfer, än öfverallt annorstädes der han låtit höra sig. För honom skref Lalo sin violinkonsert, Max Bruch sin andra konsert och den skotska fantasien. Den verldsberömde konstnären lät för en tio år sedan höra sig här på Kgl. operan men öfverraskades med en rätt egendomlig och föga smickrande kritik i en af våra tidningar, hvarpå konstnären vände oss ryggen och lär ha förlorat lusten att å nyo göra oss besök.

Konsten och naturen äro i alla hänseenden skönast, då de som mest likna hvarandra. *Kant.*

Melodien är all musiks början och slut. *Vischer.*

FÖLJETONG.

Från Chopins ungdom.

II.

Konserten i posthuset.

Då och då kommo berömda konstnärer från utlandet till Warschau för att konsertera; detta uppväckte hos Chopin begäret att höra och studera de stora klassiska tonsättarnes mästerverk — något som han endast kunde få tillfälle till i utlandets stora städer, der ett högre konstlif herskade. Derför beslöto Chopins föräldrar att vid första lägliga tillfälle låta sonen, om också endast för några veckor, resa till Wien eller Berlin. Tillfället erbjöd sig snart. År 1828 blef professor Jarocki af Alexander von Humboldt inbjuden till naturforskar-kongressen i Berlin. Nikolaus Chopin var lycklig nog att kunna anförtro sonen Fredrik åt en af sina bästa vänner, och för professorn var det rätt angenämt att få till reskamrat en så älskvärd och begåfvad ung man. —

På hemfärden hade professor Jarocki och Chopin till reskamrater ett par tyska herrar, som skulle samma väg som de. Dessas långtrådiga samspråk om politik, ett ämne för hvilket Chopin aldrig hyste något intresse, och ännu mer den oupphörliga röken ur deras pipor, hvilken Fredrik ej kunde fördraga, blef i synnerhet för honom mycket besvärlig. Då den ene af dessa herrar berättade, att han rökte ända till dess han insomnade och att han hällre ville dö än sluta att röka, stego Fredrik och Jarocki i kabrioletten för att få frisk luft.

I den lilla staden. Züllichau underrättade man dem att de måste vänta en timme på hästar. Professor Jarocki föreslog sin unge vän en spatsertur genom den lilla staden; den turen var emellertid snart ändad. Då de vid återkomsten ännu icke funno några hästar anlända, satte sig professorn ned att äta —; posthuset var nämligen äfven värdshus. Fredrik åter gick likasom dragen af en magnet, in i rummet bredvid salen och fick se. — O under! en flygel i den lilla staden Züllichau. Professor Jarocki, som knnde se dit in genom den öppna dörren log inom sig sjelf då Chopin öppnade instrumentet, som till det yttre såg föga inbjudande ut; äfven Chopin betraktade det med tviflande tankar, men sedan han slagit några ackord jublade han högst öfverraskad: »O sancta Cæcilia, flygeln är till och med stämd!»

Endast en passionerad musiker vet hvad det vill säga, att efter en dags resa i postvagn helt oförväntadt på en station träffa på ett godt instrument, som man kan spela på.

Och vår Fredrik kom nu snart con amore i tagen att improvisera utan att ge akt på sin omgifning. Den ene af

de resande, lockad af de vackra tonerna gick tyst och stälde sig bakom Chopins stol för att lyssna till musiken under det Chopin ropade till professor Jarocki på polska: »Nu få vi snart se om min åhörare är kännare eller ej».

Fredrik begynte sin fantasi öfver polska sånger (op. 13). Den resande, en tysk, stod som förstenad. Med hela sin själ fördjupade han sig i denna för honom nya musik af en underbar tjusningskraft. Hans ögon följde mekaniskt den spelandes händer; han hade förgätit allt omkring sig, till och med sin bästa vän, pipan, som slocknat för honom utan att han märkte det.

Sakta inträdde äfven de andra resande och derjemte uppenbarade sig i en sidodörr den reslige postmästaren och hans lilla klotrunda gemål samt deras två täcka döttrar.

Fredrik aktade ej på sin publik; fördjupad i samspråk med sin sånggudinna hade han förgätit att han befann sig i posthuset och att han snart skulle resa sin väg.

Allt själfullare och ljufvare blef den unge konstnärens spel; det ljöd som en sång af elfvor i månljus natt; med framsträckt hufvud, helt och hållet öra stodo de lyssnande der. Som bäst framsprungo under Chopins fingrar de elegantaste arabesker, då en stentorsstämma ropar så att fönstren skallrade:

»Förspändt, go herrar!»

»Eländige fridstörare!» röt postmästaren, under det fruntimmernas klöfverblad slungade vreda blickar mot postiljonen. Chopin sprang upp från sin plats, men i ett nu var han omringad af sina åhörare och från hvarje mun kommer den bönen: »spela mer, mer bäste herre; sluta åtminstone det herrliga stycket, som vi helt vist fått höra till slut, om inte den der grobian till postiljon stört oss.»

»Men,» svarade Fredrik, sedan han han frågat sitt ur till råds, »här ha vi redan dröjt i ett par timmar och skulle snart vara i Posen!»

»Stanna, spela, utomordentlige unge konstnär; jag ger er kurirhästar, bara ni stannar», utropade postmästaren.

»Ack, låt öfvertala er!» inföll postmästarinnan och nästan hotade med en omfamning. — Hvad kunde väl Fredrik göra då annat än sätta sig ned och spela vidare.

Uppassaren trädde in med vin och glas under det Chopin gjorde en paus; husets döttrar serverade först konstnären, sedan de andre resande, och postmästaren utbringade för »Polyhymnias älskling», såsom han uttryckte sig, ett lefve, hvari de andra instämde. En af de närvarande, (kanhända stadens kantor) kom fram till Chopin och sade med en af rörelse darrande stämma, i det han höjde glaset:

»Herre, jag är en gammal, grundligt bildad musiker; jag spelar också piano, derför kan jag uppskatta ert mästerskap; om Mozart hade hört er skulle han ha tryckt er hand och ropat, bravo! Jag obetydlige man vågar det ej!»

De tacksamma damerna fyllde vagnsfickorna med det bästa huset förmådde af matvaror och glömde ej att bifoga ett par flaskor godt vin.

Då Fredrik slutligen, efter att ha spelat en mazurka, ville lemna posthuset, fattade den reslige postmästaren den unge konstnären om lifvet och bar honom ut i vagnen.

Ännu i sina sista år erinrade sig Chopin gerna detta reseintermezzo, hvilket syntes honom som ett godt omen för hans konstnärsbana. Ofta berättade han, att han likt den forntida menestrelen, som drog från borg och till borg, fägnad med god kost, tillspelat sig bakelser, frukter och godt vin i Züllichau, och han försäkrade ofta i sällskap med goda vänner, att det största lof som tidningarne slösat på honom icke fröjdat honom så mycket, som den naiva hyllningen af rökaren, som glömde sin pipa i förnöjelsen öfver att höra honom.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Febr. 1, 7. Auber: *Den Stumma.* — 2. *Tredje Symfonikonserten* 1. Goldmark: *»Bröllop på landet»* (Ländliche Hochzeit) symfoni i 5 satser: *1.* Bröllopsmarsch (variationer) *2.* Brudsång (Intermezzo) *3* Serenad (Scherzo), *4.* I trädgården (Andante), *5.* Dans (final); 2. Hedenblad: Konsertouverture; 3. Weber: Kavatina ur »Euryanthe» (fru Edling): 4. Bach-Abert: Præludium och Fuga. — 3, 11, 14 Hallström: *Den Bergtagna* (14/2 bergadrottningen frk Wolf). — 4. Gounod: *Romeo och Julia* (Julia: frk. Ek). — 6. Gounod: *Faust*: (Margareta, Siebel, Martha: frkn. Klemming, Karlssohn, fru W. Strandberg; Faust, Mefistofeles, Valentin Wagner: hrr. Strandberg, Nygren, Lundquist, Grafström). — 8, 10, 11, 13, 15 Boïeldieu: *Hvita frun på slottet Avenel* (Anna, Jenny, Margareta: frkn. Ek, Karlsohn, fru W. Strandberg; Georges, Gaveston, Dickson, Mac Irton, Gabriel: hrr Lundmark, Strömberg, Nilsson, Grafström, Olsson) — 9 Mozart: *Don Juan* (Elvira: fru Östberg).

Vasa-Teatern. Febr. 1—3. 5—10, 12, 13. Suppé: *Boccaccio.*

Musikaliska Akademien. Febr. 5, 7 *Grünfeld-konserter.*

Vetenskaps-akademien. Febr. 11. *Tredje kammarmusik-soarén* af hrr. Aulin, Sjöberg, Bergström och Carlson. 1. Norman: *Qvintett* för 2 violiner, 2 alt-violiner och violoncell (bitr. hr Sundqvist); 2. Mozart: *Piano qvartett*, G-moll (bitr: frk. Valborg Aulin); 3. Schubert: *Stråkquartett*, A-moll, op. 29.

Berns Salong. Febr 1. Första återupptr. af signor Vincenzo de Pasqualis. — 3. *Quartettsångareförbundets* matiné (anförare: Rich. Henneberg, bitr: frk. Wolf och herr L. Zetterquist).

Få af de gamla franska komiska operorna äro så lifskraftiga som Boïeldieus »Hvita frun på slottet Avenel», Så mycket som smakriktningen ändrats sedan densamma först uppträdde, synes dock denna opera fortfarande väcka lika stort intresse och bibehålla sin egenskap af favoritopera från slägte till slägte. Och detta är lätt förklarligt, ty med en libretto som innehåller flere lifliga och spännande moment utan longörer eller onaturligheter, förenar sig en musik af renast guld, melodier af sådan friskhet och fägring, att de aldrig kunna förfela att lifva och tjusa vårt sinne. Dertill kommer en instrumentation af den mest harmoniska verkan, denna, liksom operans melodik, snillets omedelbara skapelse utan minsta ansats till effektsökeri eller spår af trötthet och uppfinningsbrist i arbetet. Operan har också vid denna repris redan gifvit flera fulla hus och kommer nog att gifva flere helst som den nuvarande rolbesättningen på det hela är rätt tillfredsställande om än icke i lika hög grad, som förut. Att herr Lundmark såsom George ej kan ersätta Arnoldson är naturligt nog, emellertfd påminner han i ett och annat om denne, synnerligast vid sin entrée med den hurtiga och lifligt dramatiska soldatvisan och i andra aktens sköna aria som han sjunger med ett mycket mjukt och musikaliskt uttryck. Med mera välde öfver röst och deklamation skulle han göra ett odeladt godt intryck i detta parti. Fröken Eks sångtalang och behagliga framställning förnekar sig ej heller i Annas rol, ehuru vi ej kunna frångå vår förr uttalade åsigt att den komiska operan med taldialog lämpar sig mindre för hennes förmåga än den stora operan. De båda andra fruntimmersrolerna, arrendatorskan och den gamla trotjenarinnan återgåfvos förträffligt af fröken Karlsohn och fru Strandberg, hvilkas vackra röster man alltid hör med nöje. Som den sträfve Gaveston är herr Strömberg rätt väl på sin plats och hans dramatiska spel i auktionsscenen förtjenar särskildt lof. I denna scen kan man ej utan saknad tänka på förlusten af Carl Johan Uddman, den oförlikneligt komiske Mac Irton; emellertid uppbär herr Grafström rolen på ett oklanderligt sätt. Såsom den harhjertade arrendatorn är herr Nilson på sitt rätta fält, emellertid förefaller oss hr N:s röst väl svag likasom hans organ och arten af hans komik ej synes oss rätt lämpliga för operascenen. Herr Dahlgren var honom betydligt öfverlägsen i denna rol. Operan med sin allbekanta vackra ouverture, efter Boïeldieus plan och anvisning utarbetad af hans lärjunge Adam, går för öfrigt förträffligt under hr Hennebergs ledning.

Den tredje symfonikonserten på Kgl. operan bjöd på tvenne nyheter af intresse redan derigenom, att det ena var ett arbete af en bland Tysklands nu lefvande mera bekanta tonsättare, det andra af inhemsk komponist. Goldmarks symfoni, som inledde konserten är icke någon symfoni i egentlig mening efter den för en sådan vedertagna formen utan snarare en Suite, ett mo-

saikarbete, hvilket likväl är både konstnärligt och färgrikt, om äfven somliga bitar äro något matta, hvilket i synnerhet är fallet med en och annan af de många variationerna i första satsen, hvars tema, en bondmarsch af unisona basar, är en mycken karakteristisk inledning. Af de öfriga afdelningarne behagade oss mest andantet »I trädgården» och den sista, »Dans», en fugerad sats, ovanligt liflig och saftig såsom sådan. Denna måste också bisseras. Symfonien var en intressant och angenäm bekantskap, och vi beklaga endast att det så sällan nu mera erbjudes oss tillfälle att här lära känna främmande orkesterverk af betydenhet. Med hofkapellets ansträngande göromål får man emellertid ej af detsamma begära för mycket. Hedenblads konsertouverture är ett ganska aktningsvärdt arbete med flere anslående satser utan att dock utmärka sig för större originalitet. Den är melodiös och rytmiskt liffull samt väl instrumenterad. Komponisten anförde sjelf sitt verk, som mottogs med bifall af publiken. Efter en af fru Edling vackert föredragen kavatina ur Webers »Euryanthe», hvars sköna musik man sällan här får höra, afslutades den af hr Nordquist ledda konserten med den förr af hofkapellet utförda Abert'ska bearbetningen af preludium och fuga af Bach, hvari en koral för messingsinstrument af bearbetaren är inflätad. Konserten var ej så talrikt besökt, som symfonikonserter vanligen äro.

Bröderna Grünfeld, hvilkas stora framgångar i Köpenhamn och Kristiania på förhand väckte vårt intresse för konstnärerna, gåfvo tre konserter härstädes, dock ej för fulla hus, ehuru priserna voro ganska moderata. Såväl pianisten Alfred Grünfeld som violoncellisten Henrik, båda stående på höjden af nutidens konstnärlighet särdeles i tekniskt hänsende, skördade emellertid det rikligaste bifall för sina prestationer. Herr Alfred Gr. excellerade i ett mjukt och smekande spel, på samma gång som han t. ex. i sina stora briljanta och smakfullt komponerade fantasier öfver Wagner-motiv och Gounods »Faust» ådagalade en häpnadsväckande styrka och bravour. Som komponist gjorde han sig fördelaktigt känd med en anslående Menuett och en Mazurka för violoncell, spelad af brodern, med hvilken han lät höra sig i Sonater af Beethoven, Saint-Saëns och Mendelssohn, och hvilken han för öfrigt troget ackompagnerade på ett utsökt sätt. Förutom i de nämnda sakerna framstod Alfred Grünfelds spel, efter hvad vi funno, fördelaktigt i Mendelssohns Preludium och fuga, Wagner —Liszts »Isoldes Liebestod», Schumanns »Novellette», F dur, och »Etudes symphoniques» samt Moszkowskis fängslande »Intermezzo». Chopins romantik fick deremot ej sitt fulla uttryck under hans händer, liksom vi i utförandet af Beethovens Andanten saknade den klassiska stilen och det rätta, kraftiga och klara uttrycket. Åt Schumanns »Träumerei» gafs en väl fri tolkning. Herr Henrik Grünfelds violoncellspel skänkte oss deremot en oblandad tillfredställelse genom sin smältande sköna och klara, från allt raspande fria ton och genom det redbara föredraget, som saknade allt kokett effektsökeri. Dertill kom ett mästerskap i instrumentets tekniska behandling som gjorde svårigheterna till en lek, hvarpå utförandet af Moszkowskis »Guitarre», Poppers »Tarantella» och »Vito» lemnade vackra prof. Utom dessa stycken väckte synnerligast Boccherinis bekanta Menuett det lifligaste bifall. För konserternas öfriga programnummer sakna vi utrymme att redogöra. Den sista konserten var en populär afskedskonsert till nedsatta priser.

Tredje kammarmusiksoarén af hrr. Aulin et konsorter gafs i den vanliga lokalen till publikens stora belåtenhet såsom det välförtjenta bifallet utvisade. Mesta intresse väckte synbarligen och med rätta den intagande och förträffligt utförda Schubert'ska stråkquartetten, som flere gånger spelats härstädes men som man aldrig tröttnar att återhöra. Ludv. Normans Quintett, som inledde soarén har ej samma populära karaktär. Skrifven med lärdom och stort formsinne väcker den mer beundran än sympatier. Mest lyckad är Norman alltid då hans varma känsla talar, och detta visar äfven det vackra andantet i denna qvintett. Mozarts bekanta G-mollsqvartett skulle ha vunnit på mindre styrka i utförandet af pianopartiet, hvartill den fullt uppslagna flygeln kanske bar skulden; det sköttes för öfrigt med god precision.

Quartettsångareförbundets Matiné i Berns' salong gafs inför en rätt talrik och ingalunda bifallsnjugg publik. Kören visade under sin nye ledare, kapellm. Henneberg, en på det hela god sammanhållning och nyancering om än ett och annat stycke tarfvat mera finess i framställningen. De biträdande, frk. Wolf och herr Zetterquist fingo sin rätmätiga del af bifallet.

Vasateatern har ett dussin gånger haft Suppés muntra och melodifriska operett »Boccaccio» på sitt program. Den lille teaterns resurser medgåfvo naturligtvis ej en sådan uppsättning af pjesen som å Nya teatern för 10 år sedan, emellertid gafs pjesen ganska tillfredsställande särdeles hvad beträffar fruntimmerna, fruar Gründer, Carlbäck, Cederberg och Bergström och framför allt fröken Anna Petterson, som var förträfflig i titelrolen. Bland herrarne intog naturligtvis herr Kloed främsta rummet beträffande sångpartiet.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. Under inöfning äro för närvarande Méhuls »Josef i Egypten», Bizets »Djamileh», Halléns »Harald Viking» samt »Hugenotterna», «Regementets dotter» och »Alphyddan». Som Ingeborg i »Den Bergtagna» kommer fröken Jenny Norelius att debutera, den unga sångerska som i höstas lät höra sig på en af fru Alie Lindberg-Larsén o. a. gifven triosoaré i Vetenskapsakademiens hörsal.

Det nya operakonsortiet, eller den förening af Kgl. operans lyriska artister till operaverksamhetens fortsatta upprätthållande, hvarom vi talat i början af detta nummer, har i de dagliga tidningarna förklarat att det icke är meningen att för nämnda ändamål bilda ett konsortium i vanlig mening. Bland dem, hvilka befunnos som undertecknare af den till finansministern insända skrifvelsen, har sedan fru Dina Edling och frökn. Klemming och Karlsohn afgifvit följande förklaring:

»Undertecknade få härmed, efter närmare öfvervägande, förklara att vi hvad på oss vidkommer, icke kunna biträda det förslag till ordnande af k. operans verksamhet för kommande spelår, som i en med våra namn försedd, till k. departementet den 11 februari inlemnad skrifvelse blifvit framställdt, hvadan vi på detta sätt frånsäga oss all slags delaktighet i ifrågavarande organisationsplaner.

Musikkonservatorium. Elevantalet innevarande vårtermin är 155, deraf 88 manliga och 67 qvinliga

Nyantagna elever i hufvudämnen äro 26, deraf 12 m. och 24 qv. Inträdessökande till nämnda ämnen voro 90, deraf till piano 18, sång 20, kyrkosång 1, orgel 17, stråkinstrument 13, blåsinstrument 5, komposition, kontrapunkt och instrumentation 5, harpa 1.

Nya konstnärsgillet hade d. 14 Febr. ett talrikt besökt samqväm å hotell Phœnix.

Af den vid sammankomsten upplästa årsberättelsen framgick bland annat, att gillets medlemmar under året ökats med ett 80-tal, så att de nu utgöra 209; 8 samqväm ha under förra året hållits, illustrerade af musik, konstutställningar och föredrag.

Musikprogrammet för aftonen upptog: duett ur »Norma», utförd af grefvinnan Taube och fröken Karlsohn, sextett ur »Mignon»: grefvinnan Taube, fru Edling, fröken Karlsohn, hrr Lundmark, Nyberg och Öhman; visor af Grieg, utförda af fru Edling; qvintett ur »Carmen», utförd af fru Edling, fröken Karlsohn, en musikälskarinna samt hrr Rundberg och Nygren. Ackompagnementet utfördes af professorskan Netzel, som anordnat aftonens konsert.

Efter soupern och kaffet sjöng grefvinnan Taube på allmän begäran reci-

tativ och aria ur »Mignon», som följdes af stormande bifall.

Fröken Ellen Nordgren uppträdde å första populära symfonikonserten i Hals' konsertlokal i Kristiania Hon erhöll en lagerkrans och inropades upprepade gånger.

"Hvita frun", Scribe-Boïeldieus berömda mästerverk, gick för f. g. öfver tiljan den 10 dec. 1825 å Opéra Comique i Paris. Först tolf år senare, den 31 jan. 1837, uppfördes stycket, i N. J. af Wetterstedts öfversättning, å Stockholms operascen. I medlet af 1860-talet blef stycket riktigt en vogue i Stockholm och gick ensamt under år 1864 med sexton fulla hus. I oktober 1871 gafs »Hvita frun» för hundrade gången å vår operascen. Sedan hösten 1880 har stycket icke gifvits på vår k. opera. »Hvita frun» gafs den 8 Febr. för 119:de gången.

Rörande styckets framgång i utlandet må erinras om, att »Hvita frun», år 1864 upplefde sin *tusende* föreställning å Opéra Comique, en jubileumsrepresentation, som naturligtvis egde en alltigenom festlig karaktär. I Berlin har «Hvita frun», i Lichtensteins bearbetning, alltifrån 1826 till dato gifvits tillsammans närmare tvåhundrade gånger.

Landsortsteatrarne. Af de ambulatoriska teatersällskapen finna vi för närvarande det *Lindbergska* i Lund, spelande på Akademiska föreningens teater; *Rydbergska* i Vexiö, efter en god sejour i Kristianstad; *Fröbergska* i Ystad, der det bjuder på »Konung för en dag», »Fatinitza» och »Sköna Helena» (Helena: fru Högfelt-Åberg, Paris, Menelaus, Calchas: hrr Henrikson, Ullberg, Ringvall).

Skara har fått sig en ny teater, som den 4 d:s invigdes af *Smittska* sällskapet.

Herr P. E. Lange-Müller, den värderade danske tonsättaren, som en längre tid vistats här i Stockholm, der icke blott hans talang utan äfven hans enkla och flärdlösa väsen tillvunnit honom stora sympatier, återvände den 15 d:s till Köpenhamn.

Fröken Berna Schück gifver den första af sina förut af oss omnämnda »Sångaftnar» den 21 febr. kl. 8 e. m. i Musikal. akademiens orgelsal, biträdd af operasångaren Lundqvist m. fl.

Paris. Samtliga teatrarne här hade under år 1888 en bruttoinkomst af 23,007,074 francs, mot något öfver 22 millioner år 1887, då Opéra Comiques, genom branden upphörda verksamhet betydligt nedtryckte inkomsterna. År 1882 uppgick totalinkomsten till 29 millioner och steg under utställningsåret 1878 till öfver 30½ mill. francs. Paristeatrarnes inkomster ha emellertid under de sista båda decennierna betydligt ökats, ty under det andra kejsardömets glansperiod år 1869 uppgingo de endast till något öfver 15 millioner francs.

Bayreuth. Wagner-festspelen komma definitivt att ega rum denna sommar. Från 21 juli till 18 augusti komma att uppföras »Parsifal», »Tristan och Isolde» samt »Mästersångarne i Nürnberg» under ledning af kapellmästarne Herman Levy, Felix Mottl och Hans Richter och under medverkan af de samma sångare och sångerskor, som förut deltagit.

Kongl. Konservatorium för musik i Leipzig.

Onsdagen den 24 April kl. 9 f. m. eger mottagningsprofningen rum.

Undervisningen omfattar harmoni- och kompositionslära; pianoforte, orgel, violin, viola, violoncell, kontrabas, flöjt, oboe, klarinett, fagott, waldhorn, trumpet, basun, harpa, — solo-, ensemble-, qvartett-, orkester- och partituspel, direktionsöfningar, kör- och solosång (fullständig utbildning för operan och i läroämetod), i förbindelse med öfningar i offentliga föredrag, musikens historia och estetik, italienska språket och deklamation.

Honoraret för undervisningen utgör 360 mark om året, som i tre terminer, påsk, michaelsmessan och jul, i förskott betalas med 120 mark. Dessutom skall erläggas 10 mark inskrifningsafgift.

Utförliga prospekt utlemnas af direktionen kostnadsfritt; kunna äfven bekommas genom alla bok- och musikhandlare i in- och utlandet.

Leipzig i Februari 1889.

Direktionen för Kongl. Musik-Konservatorium.

Dr OTTO GÜNTHER.

RUD. IBACH SOHN,

Kgl. Preussisk Hofpianofortefabrik.

Barmen, Neuerweg 40. (Grundad 1794).

Flyglar och Pianinos

hvarje storlek och utstyrsel. Hålla utmärkt stämning. Solidaste konstruktion, ädel, stor sympatisk ton. Absolut garanti. Kataloger etc. gratis och franco.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

Till salu å denna tidnings Expedition, i Bok- och Musikhandeln:

Svensk Musiktidnings

Musikalbum

1888. — Pris 1 krona.

Innehållande: för Piano: *Auber:* **Andante,** *Adr. Dahl:* **Scherzo** och **Jultankar,** *Vict, Hollænder:* **Canzonetta; Hambopolska** (från Vestergötland) —; För sång: *Conr. Nordquist:* **Trubaduren,** romans för bariton; *John Jacobsson:* **Farväl;** *Ika:* **"Löft dit Hoved, du raske Gut!"** ord af Bj. Björnson.

Obs. *Aubers* »Andante» skrefs och tillegnades prins Oscar (vår nuv. konung vid ett hans besök i Paris-Konservatoriet.)

Hambopolskan, upptecknad från ett bondbröllop i Westergötland, har hittils ej varit tryckt och bekant.

Nytt i instrumentväg!

Hos **Palm & Stadling,**

40 Malmskilnadsgatan 40,

inkomna Pianinon från Hofleverantör Franckes i Leipzig berömda fabrik, försedda med

Paul von Jankós patentklaviatur,

hvars förnämsta företräden framför den vanliga äro: handens naturliga läge, derigenom att tummen rör sig på ett längre register än de öfriga fingrarne, hvilka ej heller behöfva föras in emellan halftonerna, större anslagsvidd, så att en barnhand lätt griper oktaven, fingersättningens likhet i alla tonarterna samt förhöjd säkerhet i anslaget.

PEDALPIANINON,

afsedda för orgelelever.

Lager af Flyglar, Pianinon och Orglar från 10 berömda utländska firmor.

Stort lager af **Gitarrer,** Violiner, Flöjter, Klarinetter, Dragspel m. m.

Billiga priser! Lätta betalningsvilkor!

PALM & STADLING,

40 Malmskilnadsgatan 40.

Piano- och Sång-

lektioner erhållas af god beskaffenhet till moderat pris. Närmare upplysning lemnas å Svensk Musiktidnings byrå, Hötorget 6, 1 tr. upp från Olofsgatan kl. 12—1 midd.

INNEHÅLL: Nationaloperans framtid — Aug. Södermans manuskriptsamling af A. L. — Musikläror i naboländerna af A. L. — Emile Sauret och Pablo de Sarasate. — Följetong: Från Chopins ungdom. — Från Scenen och Konsertsalen — Från in- och utlandet. — Annonser.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKIER-AKTIEBOLAG 1889.